

Consument waant zich te veilig op web

- Wachtwoorden vaak op een briefje
- Campagne wijst op risico's internet

Martijn Roessingh

Consumenten vinden hun gedrag op internet veilig, maar in de praktijk valt het erg tegen. Zo schrijft ruim een kwart van de ouderen nog steeds wachtwoorden op een briefje en wisselt een vijfde van de mensen nooit van wachtwoord. Ook gebruiken zes op de tien mensen minder dan tien tekens, waardoor een wachtwoord makkelijker te kraken is.

Dat blijkt uit onderzoek van het bureau Motivaction, gedaan in opdracht van minister Ivo Opstelten (veiligheid). De minister lanceerde gisteren met een druk op een rode knop de website alertonline.nl, onderdeel van een campagne van het National Cyber Security Centrum van het ministerie. De campagne moet de komende tien dagen mensen en bedrijven wijzen op de risico's van internetgebruik.

De site bevat veel tips voor consumenten: gebruik bijzondere tekens in wachtwoorden (&, %, =, @), klik niet op links in e-mails van onbekenden, reageer nooit op spam, controleer bestanden en links op www.virustotal.com, et cetera. De tips zijn geen overbodige luxe: meer dan de helft van de mensen weet niet hoe een computer kan worden misbruikt; slechts dertien procent kan spontaan voorbeelden noemen als phishing (het kapen van inloggegevens van bankrekeningen) of virusen. Een op de drie klanten van banken kijkt niet of ze bij het inloggen op een beveiligde website zijn beland (wat te zien is aan het https://slotje), en nogal wat mensen blijken op sites als Facebook te vermelden waar ze wonen en wanneer ze op vakantie gaan.

Op de website staat ook informatie voor bedrijven. Volgens Motivaction is in vitale sectoren (banken en nutsbedrijven) en bij de Rijksoverheid het bewustzijn over cyber security groot, maar is dat bij andere bedrijven en gemeenten minder. Zes op de tien werknemers mailt gevoelige informatie of heeft ondermaatse wachtwoorden, en in de helft van de gevallen wordt bij gemeenten en bedrijven een laptop ook door anderen gebruikt.

Dit jaar waren al enkele malen incidenten rond cyberveiligheid. Zo bleken websites van sommige gemeenten eenvoudig te hacken en bleken veiligheidscertificaten niet betrouwbaar. Ook konden buitenstaanders toegang krijgen tot computers van de rioolbemaling die de pompen aansturen. Het ministerie van binnenlandse zaken gaat de komende twee jaar ministeries, lokale overheden en waterschappen ondersteunen bij het versterken van hun 'weerbaarheid', zoals minister Opstelten het noemde.

Minister Opstelten geeft de aftrap van de campagne Alert Online. FOTO ANP

vijf vragen

Alweer een canon: nu over taal

Nederland kent sinds deze week een taalcanon. Die hadden we namelijk nog niet. 'Alles wat je altijd al had willen weten over taal', staat er op de website van taalcanon.nl. De vraagbaak verschijnt ook in boekvorm en werd onder meer samengesteld door taalwetenschapper Marianne Boogaard.

1 Waarom een taalcanon?

"Omdat het best gek is dat Nederland een zeer vooraanstaande positie inneemt op het gebied van wetenschappelijk taalonderzoek, terwijl al die kennis niet snel landt bij een brede groep mensen. Daar moet toch iets aan te doen zijn."

2 Wat gaat er mis?

"Voor een deel komt het door de taalwetenschappers zelf. Die doen wel veel onderzoek, maar slagen er onvoldoende in om de resultaten ervan op een populaire manier over te brengen. Je hebt wel het Genootschap Onze Taal, met een site en een blad, maar daar blijft het zo ongeveer bij."

3 U bent taalwetenschapper. Dus dan is het uw schuld.

"De taalwetenschappers hebben zich dat ook wel aangetrokken, vandaar dit initiatief, dat van drie taalkundige verenigingen komt. Het is ontstaan op een taalgala in 2009, waar ook de popularisering van taalwetenschap op de agenda stond en waar collega's van gedachten wisselden over het idee van een taalcanon. In navolging van de geschiedeniscanon en de bètacanon."

4 Wat leren we van uw taalcanon?

"Taal is wat iedereen dagelijks gebruikt en ieder doet dat op zijn eigen manier. Eigenlijk heeft iedereen dus al verstand van taal. Toch denk ik dat deze vraagbaak helpt bij het nadenken over taal. Neem nu de uitdrukking 'hun hebben'. Daar storen veel mensen zich aan en tegelijkertijd blijft het moeilijk. Dat komt omdat het een te bedachte regel is, die tegen ons taalgevoel ingaat. In de taalcanon willen we met dit soort voorbeelden laten zien hoe mooi het systeem van taal werkt. Als het maar logisch en daarmee leerbaar is. We gaan ook in op taalverandering. Is sms-taal wel zo erg? Vaak blijkt dat verandering in de taal aanvankelijk veel weerstand oproept, maar als we dan later terugkijken, blijken woorden die we eerst als taalverloederding zagen gewoon ingeburgerd te zijn. Verder vind ik het aardig om te ontdekken welke overeenkomsten en verschillen er wereldwijd in taal zitten. De a-klank, bijvoorbeeld, komt vrijwel in iedere taal voor. Blijkbaar zegt dat iets over een universeel gevoel dat we via de a-klank uiteten. De taalcanon is een vraagbaak met wetjes over taal en dat dan heel breed. Spreken mannen anders dan vrouwen? Bestaat er een talenknobbel?"

5 Moeten we niet eens een keer stoppen met al die canons? We komen er nog eens in om.

"Volgens mij heeft Nederland een canonziekte. Morgen verschijnt er ook een onderwijscanon, heb ik begrepen. Het is blijkbaar een goede formule. Je kunt toegankelijk kennis meegeven waar iedereen gemakkelijk iets van opsteekt."

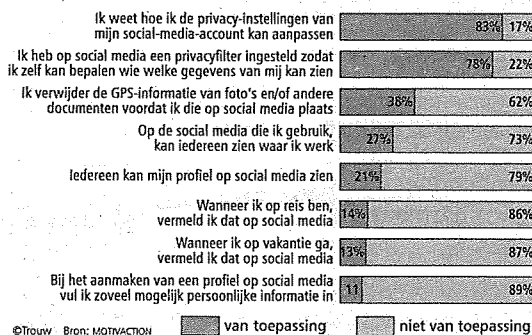
Joost van Velzen

Spionage-onderzoek voor ICT-specialisten

De Nederlandse veiligheidsdienst AIVD heeft in het kader van de campagne voor onlineveiligheid een opdracht bedacht voor ICT-specialisten. "Buitenlandse inlichtingendiensten hebben interesse in vertrouwelijk informatie die digitaal opgeslagen is", staat er op haar website. "De AIVD daagt je uit in de schoenen te stappen van een ICT-specialist en mee te helpen met een spionage-onderzoek. Lees het onderstaande bericht dat de aanlei-

ding vormt voor het onderzoek en ontrafel de meegestuurde bestanden. Probeer zoveel mogelijk informatie te verzamelen. Veel succes bij de Cyber-challenge!" De Britse informatiewaakhond GCHQ probeerde vorig jaar met een vergelijkbare opdracht nieuwe recruten te vinden. Iedereen die een geheime code wist te kraken mocht solliciteren. Hoeveel mensen uiteindelijk zijn aangenomen is niet duidelijk.

Welke van de volgende uitspraken zijn op u van toepassing?

Kind met hoofdpijn heeft geen bril nodig

- Amerikaans onderzoek laat zien dat doorverwijzen naar oogarts weinig zin heeft

Van onze redactie wetenschap

Heeft uw schoolkind hoofdpijn? Een bril is bijna nooit de oplossing.

Veel jonge kinderen met deze klacht worden doorverwezen naar de oogarts. Hoofdpijn kan opkomen op momenten dat kinderen beginnen in een nieuwe klas, waarin ze bijvoorbeeld moeten leren lezen. En van al dat turen in boeken en op schoolborden kan een kind met slechte ogen hoofdpijn krijgen, is de gedachte.

Maar zelfs in die fases van intensief kijken zijn oogproblemen vrijwel nooit de oorzaak van hoofdpijn. Dat ontdekten oogartsen van het Albany Medical Centre in New York. Voor

een onderzoek dat ze gisteren presenteerden volgden ze ruim 150 schoolkinderen die regelmatig hoofdpijnklachten hadden en waren verwezen naar de oogarts. Bij veel van deze kinderen gingen de klachten hand in hand met visuele taken, zoals huiswerk. Negen procent van de kinderen rapporteerde zelfs problemen met het zicht tijdens de hoofdpijnaanvallen.

Bij verschillende metingen bleken de ogen van de kinderen in prima staat te zijn – ook van degenen die hoofdpijn hadden tijdens het schoolwerk. Bij de kinderen die al een bril hadden, hoefde de sterkte niet te worden aangepast. Wat dan wel de

oorzaak van de hoofdpijn is, houden de Amerikaanse artsen in het midden. Daar ging hun onderzoek niet over. Soms ging het om oogafwijkingen die niet met een bril gecorrigeerd kunnen worden, zoals een lui of scheel oog.

Kinderneuroloog Oebo Brouwer, hoogleraar in het UMC Groningen, is niet verrast door het Amerikaanse onderzoek. "Het is al eerder duidelijk geworden dat de kans minium is dat hoofdpijn bij een kind wordt veroorzaakt door primaire oogklachten. Dit onderzoek is daarvan een bevestiging. Het heeft doorgaans niet veel zin om, in het geval van hoofdpijn zonder andere klachten, te

verwijzen naar de oogarts."

Een nieuwe klas of een berg huiswerk kunnen ook langs andere weg voor hoofdpijn zorgen, zegt Brouwer. "Wie bijvoorbeeld gevoelig is voor spanningshoofdpijn, of migraineklachten, heeft een grotere kans op hoofdpijn in een dergelijke spannende levensfase, waarin zeker kinderen het gevoel kunnen hebben onder druk te staan." Hij denkt dat huisartsen, al dan niet aangespoord door ongeruste ouders, nog steeds te snel verwijzen. "Natuurlijk kan het zin hebben om bij hoofdpijn even te kijken of er gezichtsproblemen zijn. Maar dat kunnen huisartsen of jeugdartsen heel goed zelf."